

Közös kihívások – egykor és most

Tanulmánykötet

Kézirat lezárva: 2020. május

Kiadja:
a Magyar Rendészettudományi Társaság
Vám- és Pénzügyőri Tagozata

Szerkesztette:
Csaba Zágon és
Szabó Andrea

Felelős kiadó:
Szabó Andrea

ISBN 978-615-81441-1-7

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalomjegyzék

Szerzők.....	7
Lektorok	9
Köszöntés	11
Lectori salutem!	13
Czene-Polgár Viktória: Pénzügyőrök a vonaton - Adalékok a zsidó vagyon helyzetének alakulásához a II. világháborúban	17
Csaba Zágón – Dézsi Zsolt – Szabó Andrea: Kompetenciaalapú vámügyi felsőoktatás az EU tagállamokban	35
Deák József – Gróf Anikó: Az Oroszországi Föderáció az Európa felől az Eurázsiai Unió felé	53
Erdős Ákos: Tudományos eredmények a közterületen végzett rendészeti tevékenység szolgálatában – irodalmi áttekintés	69
Glávits Alíz: A NAV ügyfélbarát?	93
Halász, Zsolt: Legal challenges related to virtual currencies especially in the field of taxation	123
Hudák, Krisztina – Csaba, Zágón: A brief Survey of Illicit Art Trade of Archaeological Finds in Hungary – in the Context of Customs Control	133
Kovács László: A láthatatlan kéz – Ügynökségek a közbeszerzés területén	145
Lippai Zsolt - Thieme-Eső Milán: A szállodák, mint „puha célpontok”	159
Magasvári Adrienn: Hivatása: pénzügyőr	183
Molnár Katalin – Suba László: Az (egyen)ruha teszi a (szak)embert? A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományának egyenruházati szabályozása.....	209
Szabó Barna: A technikai-, és az információtechnológia fejlődés globális integrációban betöltött szerepe, és az állami szerepvállalással való közvetett kapcsolata.....	229

Szendi Antal: Az Európai Bíróság bemutatása néhány vámjogi ítélet elemzésén keresztül	243
Varga Erzsébet: A digitális vállalkozások adóztatásának kihívásai	261
Vedó Attila: A magyar vízirendészet szervezetrendszerének fejlődéstörténete 1945 előtt	275
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes: Az étrend-kiegészítők áruosztályozása a Kombinált Nomenklatúrában	293

Magasvári Adrienn*: Hivatása: pénzügyőr

Absztrakt

Papi, jogászi, orvosi, katonai, rendőri, pénzügyőri hivatás... Számtalanszor használjuk a hivatás kifejezést. De azt vajon tudjuk, hogy miért tekintünk hivatásként ezekre a tevékenységekre? A hivatás kérdésének vizsgálata és egyértelmű tisztázása már több szakma esetében megtörtént, azonban a rendészeti területen, a pénzügyőri munkavégzés kapcsán erre még nem került sor. A tanulmány – a korábbi professziókutatásokra alapozva – feltárja a hivatás elsődleges ismertetőjegyeit. Ezzel célja annak igazolása, hogy a pénzügyőri munka nem csupán egy szakma, hanem hivatás, hiszen megfelel a hivatás általános kritériumainak. A szerző vállalkozik továbbá arra is, hogy a pénzügyőri hivatás elsődleges fogalmát meghatározza. A hivatás empirikus vizsgálata fontos a szervezetek hatékony működtetése, a megfelelő munkaerő megszerzése, fejlesztése és megtartása, az érintett szakterület presztízsének, ezáltal a hivatás vonzerejének növelése szempontjából.

Kulcsszavak: rendészet, hivatás, szaktudás, etikai értékek, szolgálat

Abstract

It is not called a job but referred to as a vocation when a priest, a lawyer, a doctor, a soldier, a police or a customs officer fulfils their mission. We use the term vocation or profession quite often, but we rarely aware of why do we consider these activities with an additional meaning? Making clear when should we use these terms instead of work has already been analysed in many aspects, except the case of law enforcement, including customs. This study – based on previous researches – explores the primary characteristics of the words of vocation and profession. The purpose of this analysis is to prove that the work of customs officers may not be simply considered as an occupation but a profession, as it meets the general criteria posed against professions. The author also suggests a definition of the concept of customs profession. An empirical terminology analysis might be reasonable for the organisation, and its acquisition, development and retention of the appropriate workforce purposes, or even for increasing the prestige of the relevant field and thus boosting the attractiveness of the profession.

Keywords: law enforcement, vocation, profession, expertise, ethical values, service

***

„A hivatás az, ahol a szenvedélyeink találkoznak a világ szükségleteivel.”⁴²⁸

Szárnyak, kígyók, stilizált merkúrbot. Egy foglalkozás, egy szakma, egy hivatás jelképei. Vajon hányan ismerik fel ezek alapján a szóban forgó mesterséget? És ha folytatom ezt a felsorolást néhány jellemző ismertetőjeggyel, mint például a paszománycsík vagy a paroli? Talán már sokan rájöttek arra, hogy valamiféle katonai szervezetben vagy fegyveres testületben végzett „egyenruhás” tevékenységről írok. Segítek még egy-két szakkifejezéssel is: kombinált nómenklatúra, adófelfüggesztés, adójegy, tértíaru, árnyilatkozat, jövedéki termék. Nyilvánvaló mindenki számára? Bizonyára igen, hiszen Magyarországon egyetlen olyan fegyveres és rendvédelmi feladatokat is ellátó, az államot megillető bevételek biztosításáért és behajtásáért felelős központi hivatal működik, amelynek egyes munkatársai egyenruhában, hivatásos szolgálati jogviszonyban

---

* MAGASVÁRI Adrienn, pénzügyőr alezredes, tanársegéd, NKE RTK, Vám- és Pénzügyőri Tanszéke
Adrienn MAGASVÁRI, fg. lt. colonel, assistant lecturer, NUPS Faculty of Law Enforcement
ORCID: 0000-0002-3737-0246, magasvari.adrienn@uni-nke.hu

⁴²⁸ BIDDULPH, Steve: Férfilét. A modern kor csapdái. Partvonal Kiadó, Budapest, 2016, p. 207.

teljesítenek szolgálatot. Ők a pénzügyőrök (korábbi, illetve más szóhasználattal élve: vámszedők, vámosok vagy vám- és pénzügyőrök), akik a magyar pénzügyi igazgatás kialakulása óta folyamatosan gyakorolják hivatásukat. Nem véletlenül használtam a hivatás kifejezést a foglalkozás vagy szakma helyett. Mert amíg „*egy foglalkozás becsületes betöltéséhez elegendő lehet a hajlam, a kezűgyesség, bizonyos munka iránt érzett érdeklődés*”⁴²⁹, a pénzügyőri szolgálatban ennél többre van szükség.⁴³⁰

Tanulmányomban egyrészt arra vállalkozom, hogy igazoljam azt a feltevésemet, miszerint a pénzügyőri munka – a pénzügyőrökkel és a tevékenységükkel szemben támasztott követelmények alapján – megfelel a professzióval, hivatással foglalkozó szakirodalmi forrásokban meghatározott és leggyakrabban előforduló fogalmi elemeknek, jellegzetességeknek, elvárásoknak. Azaz, a pénzügyőri szakma hivatásnak tekinthető (H1).

Másfelől, kísérletet teszek arra, hogy a pénzügyőri hivatás definícióját meghatározzam. Ennek megfogalmazásában a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának első évfolyamos pénzügyőr tisztjelöltjei⁴³¹ voltak segítségemre. A célcsoport kiválasztását döntően meghatározta, hogy szerettem volna képet kapni arról, hogy a pénzügyőri szakirányokra felvételt nyert hallgatók gondolkodásmódját milyen mértékben befolyásolja a képzés elején a leendő munkájuk iránti elkötelezettség, hivatástudat, mennyire vannak tisztában a választott szakma mibenlétével. Amikor ugyanis egy 18 éves fiatal a pénzügyőri (vagy akár más rendészeti vagy katonai jellegű) pályát választja, nem biztos, hogy konkrét és reális elképzelései vannak arról, mire vállalkozik, mit is jelent valójában a pénzügyőri hivatás. Egy 2018-ban végzett felmérés rámutat arra, hogy a rendészeti felősktatásba jelentkezők egy része tényleg irreális elvárásokkal, romantikus elképzelésekkel rendelkezik a választott hivatást illetően.⁴³² Ez nem meglepő, hiszen a fegyveres szervezetek – funkcióiknak köszönhetően – egészen zárt közösségeket⁴³³ alkotnak, a pályaválasztók számára sokszor ismeretlen, előre nem kiszámítható,⁴³⁴ ám pont ezért különösen érdekes, izgalmas, titokzatos lehetőségeket ígérnek. Arra számítottam tehát, hogy a tisztjelöltek válaszaiban a pénzügyőri hivatás kapcsán

⁴²⁹ BARÓTI Géza: Vonzó hivatás. Fejér Megyei Hírlap, 30. évf., 6. sz., 1974. 5.

⁴³⁰ Vö. „...az államigazgatásban, rendvédelmi területen dolgozókkal szemben ezért is fogalmazódik meg többlet követelményként, hogy egységes hivatásetikai elvárások szerint végezzék a munkájukat...” In: KOVÁCS István: Az üzletszerű kéjtelgesséssel kapcsolatos rendőri visszaélések etikai vonatkozásai. *Belügyi Szemle*, 63. évf., 4. sz., 2015. 99–125:102.

⁴³¹ A tisztjelölti jogállást 2016-ban vezették be a rendészeti felsőoktatásban, amely sajátos átmenetet képez a hivatásos szolgálati jogviszony és a hallgatói jogviszony között. (SZABÓ Andrea: A tisztjelölti jogállás sajátosságai. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. – Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018. 156–180:156.; SZABÓ Andrea: Sub pondere crescit palma, avagy a pénzügyőr tisztjelölt erőpróbája. In: DOBÁK Imre – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére. Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft., Budapest, 2018. 599-612:600.)

⁴³² ERDŐS Ákos: A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. *Új Pedagógiai Szemle*, 69. évf., 1-2. sz., 2019. 76-99:89, 93-94.

⁴³³ FINSZTER Géza: Rendészettan. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. 159.; KOÓS Ivánné: A pszichológus szemével. *Honvédségi Szemle*, 35. évf., 1. sz., 1981, pp. 44-48:45.; FINSZTER Géza: Hivatás – megélhetés. Hozzászólás Mészáros Ferenc vezérőrnagy: „A pályántartás lehetőségei és feladatai a csapatoknál” című cikkéhez. *Honvédségi Szemle*, 40. évf., 11. sz., 1986. 16-20:16.

⁴³⁴ KOÓS Ivánné: A pszichológus szemével. *Honvédségi Szemle*, 35. évf., 1. sz., 1981. 44-48:45.

megjelenő fogalmi elemek eltérnek majd a hivatáskutatók által meghatározott „klasszikus összetevőktől”, és inkább egyfajta misztikus, ezoterikus jelentéstartalmat hordoznak (H2).

Ehhez természetesen először azt kell meghatároznom, hogy mit is jelent a hivatás, illetve mi tesz egy munkát hivatássá. Milyen szempontok, jellemzők alapján különböztethetjük meg a hivatást a szakmától, a foglalkozástól? A következőkben erről lesz szó.

A hivatás fogalma

A köznapi nyelvhasználatban a szakma, a foglalkozás, a professzió és a hivatás gyakran szinonimaként alkalmazott kifejezések, használóik sok esetben csupán árnyalatnyi különbséget tesznek jelentéseik között. Nem mindig érzékelik vagy látják világosan, mikor melyik kategória alkalmazása lehet a leginkább indokolt vagy célravezető.

A hivatás fogalmának tisztázására az úgynevezett professziókutatás körében már számos kísérlet történt. A hazai szakirodalom egyelőre nem egységes abból a szempontból, hogy milyen szóval (hivatás vagy szakma) illesse az angol „profession” kifejezést.⁴³⁵ Akik a „profession” kifejezés eredeti értelmezéséből indulnak ki, elismerést, kinyilvánítást értenek alatta. Vallási, bibliai eredetű fogalomnak tekintik, utalva egyrészt az ember elhivatottságára, az egyén isteni eredetű képességére,⁴³⁶ másrészt az apostolok elhívására.⁴³⁷ A hivatást – ebben az értelemben – leggyakrabban a papokra, szerzetesekre vagy apácákra vonatkoztatták. Ha a "profess" szót tekinthetjük a fogalom alapjának, amely hitvallást, a vallásos meggyőződés kinyilvánítását jelenti⁴³⁸, akkor nem kérdéses, hogy a profession kifejezést hivatásként kell értelmeznünk.

A történelmi folyamatok, változások – döntően a szekularizáció – hatására a hivatás fogalma egyre kevésbé kötődött az eredeti vallásos értelmezéshez, tartalma jelentősen átalakult. Ebben kiemelt szerepe volt Luther Mártonnak, aki a hivatást speciálisan a világi tevékenységre is kiterjesztette, s ezt az értelmezést bővítette később Kálvin János is.⁴³⁹ A reformátorok szerint tehát hivatásról beszélhetünk akkor is, ha valaki a mindennapi munkáját keresztényi módon végzi, ez kihat az életének valamennyi szegmensére, befolyásolja életvitelét, életmódját, tehát ennek megfelelően viselkedik a magánéletében is.⁴⁴⁰

Weber szerint a hivatás, bár a jelentését áthatja a vallásos töltet, mégis inkább egy olyan, munkamegosztáson alapuló tartós tevékenység, egész életre szóló munka, amelynek célja

---

⁴³⁵ MAGOS Gergely: Mérlegen a hivatások. A professzionalizációs paradigma historiográfiája. *Aetas Történettudományi Folyóirat*, 32. évf., 2. sz., 2017. 138-157:138.

⁴³⁶ FEITH Helga Judit: Női szerepek és konfliktusok egészségügyi diplomás életpályákon. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem Patológiai Tudományok Doktori Iskola, Budapest, 2007. 20.

⁴³⁷ BAUM, Hermann: Ethik sozialer Berufe. Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn, 1996. 17.

⁴³⁸ CHOPRA, Hans Raj: A könyvtáros hivatás Magyarországon. *Könyvtári Figyelő*, 41. évf., 2. sz., 1995. 292-295:292.

⁴³⁹ BAUM, Hermann: Ethik sozialer Berufe. Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn, 1996. 17.

⁴⁴⁰ BODA Mihály: A hivatás és a katonai hivatás története és elemei. *Hadtudomány*, 28. évf., 3-4. sz., 2018. 135-155:137.

– a jövedelemszerzés révén – a létezés hosszútávú fenntartása, biztosítása.⁴⁴¹ A fogalom XVIII-XIX. századi átalakulása magával hozta, hogy a hivatás legfontosabb ismertetőjegyei – az evilági kötelességek teljesítése mellett⁴⁴² – egyre inkább a szabad választás, az önmegvalósítás és az individualitás lettek.

A hivatásokat több szerző foglalkozási csoportokként⁴⁴³ definiálja, és néhány kutató a középkori céheket⁴⁴⁴ tekinti a hivatások előzményeinek. Hiszen a céh egykor nem csak az egyéni identitás alapja volt, de a céhekben is meghatározták a munkavégzési szabványokon kívül a viselkedéssel kapcsolatos elvárásokat is, továbbá a céhhez való tartozás erős összeköttetést jelentett a tagok között.

A hivatáskutatás hazai trendjei

A hazai hivatáskutatásokban az angolszász országok professziók vizsgálatára irányuló eredményeinek összegzésén⁴⁴⁵ túlmenően fontos szerepet játszik napjaink professzionalizációs törekvéseinek felmérése, de gyakran foglalkoznak a hivatások kialakulásának történeti dimenzióival is. A hagyományosnak tekintett hivatások (papi, jogászi és orvosi) közül a jogászság mindig is a professzióelméletek kedvenc kutatási

---

⁴⁴¹ WEBER, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1995. 71.

⁴⁴² WEBER, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1995. 71.

⁴⁴³ PARSONS, Talcott: The Professions and Social Structure. In: PARSONS, Talcott: Essays in Sociological Theory. Revised Edition. Glencoe, 1954. 48.; GREENWOOD, Ernest: Attributes of a Profession. Social Work, Vol. 2., No. 3., 1957. 45–55.; FREIDSON, Eliot: Professionalism, the Third Logic. On the Practice of Knowledge, The University of Chicago Press, Chicago, 2001.; WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010. 19–53.

⁴⁴⁴ HALMOS Károly – SZÍVÓS Erika: Doktor úr tanár úr, főszerkesztő asszony: A hivatások a köztudatban és a történetírásban. *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 5-18: 12.; KAPOCSI Erzsébet: Orvosi hivatás és hivatásetika a XX. – XXI. században. Ph.D értekezés. Semmelweis Egyetem, Budapest, 2004. 19. Forrás: http://semmelweis.hu/wp-content/phd/phd_live/vedes/export/kapocsierzsebet.d.pdf (letöltve: 2020. 01. 15.)

⁴⁴⁵ Vö. KLEISZ Teréz: Professzionalizálódási folyamatok és stratégiák a szociális munka/közösségi munka, social work/community work fejlődéstörténetében, angol és amerikai metszetben. *Tudásmenedzsment*, 1. évf., 1. sz., 2000. 19-32.; MAGOS Gergely: Mérlegen a hivatások. A professzionalizációs paradigma historiográfiája. *Aetas Történettudományi Folyóirat*, 32. évf., 2. sz., 2017. 138-157.

területének számított⁴⁴⁶, de gyakorta vizsgálat tárgya az orvosprofesszió⁴⁴⁷, illetve az egészségtudományokhoz kapcsolódva a gyógyszerészi⁴⁴⁸ és az ápolói⁴⁴⁹ hivatás is. A klasszikus értelemben vett hivatások kutatása mellett más szakmák professzionalizálódási folyamatai kapcsán is végeztek felméréseket. A segítő szakmák professzióját Kozma Judit⁴⁵⁰ vizsgálta, de ezt a területet vetette össze a pedagógusprofesszióval Nagy Krisztina⁴⁵¹ is. És ha már a pedagógusprofessziót

⁴⁴⁶ PEKÁR Tamás: A jogi asszisztens – egy új jogász professzió? Jogelméleti Szemle, 2002/4. sz., 2002. Forrás: <http://jesz.ajk.elte.hu/pekar12.html> (letöltve: 2020. 02. 10.); RIXER Ádám: A jogászképzésről és a jogász létről. In: GERENCSÉR Balázs – TAKÁCS Péter (szerk.): Ratio Legis – Ratio Iuris. Ünnepi Tanulmányok Tamás András tiszteletére 70. születésnapja alkalmából. Szent István Társulat, Budapest, 2011. 106-122.; FÓNAI Mihály – BARTA Attila – GYÜRE Annamária Csilla – PÉNZES Ferenc: A joghallgatók rekrutációja és professzió-képének néhány eleme. *Pro Futuro*, 4. évf., 2. sz., 2014. 11-37.; NAVRATIL Szonja: A jogász hivatásrendek története Magyarországon (1868/1869–1937) ELTE Eötvös Kiadó Kft., Budapest, 2014.; FÓNAI Mihály: Joghallgatók: honnan jönnek és hová tartanak? Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar – DELA Könyvkiadó Kft. Debrecen, 2014.; UTASI Ágnes (szerk.): Ügyvédek a gyorsuló időben (1998-2015). Belvedere, Szeged, 2016.; TOKÁR Laura Gréta: Jogászképzés és jogász professzió Németországban. *Comparative Law Working Papers*, Vol. 2, No. 1., 2018. Forrás: http://www.oji.u-szeged.hu/web2/images/stories/tokar_nemetszag.pdf (letöltve: 2020. 02. 10.); PONGRÁCZ Alex: A jogász hivatások. A magyar jogász társadalom szociológiai jellemzői. Forrás: <https://jet.sze.hu/images/Jogszociol%20c3%b3gia/Jogszoc%20-%20A%20jog%20a%20hivat%20a%20sok%20P.A.%20.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.)

⁴⁴⁷ BUDA Béla: Az orvos szerepe és az orvosi viselkedés. In: MOLNÁR László (szerk.): Orvosi szociológia. Medicina, Budapest, 1989. 98-108.; CSABAI Márta – BARTA Krisztina: Az orvosi identitás alakulása: orvostanhallgatók nézete az orvosi pályáról, az orvos szerepről. *Lege Artis Medicinae*, 10. évf., 7-8. sz., 2000. 638-644.; MOLNÁR Péter – CSABAI Márta – CSÖRSZ Ilona: Orvosi professzionalizáció és magatartástudomány. *Magyar Tudomány*, CIX. kötet – Új folyam, XLVIII. kötet, 11. sz., 2003. 1391-1400.; KAPOCSI Erzsébet: Orvosi hivatás és hivatásetika a XX. – XXI. században. Ph.D értekezés. Semmelweis Egyetem, Budapest, 2004. Forrás: http://semmelweis.hu/wp-content/phd/phd_live/vedes/export/kapocsierzsebet.d.pdf (letöltve: 2020. 01. 15.); SIMON Katalin: Mesterségből hivatás. Sebész mesterek és orvosdoktorok Magyarországon az egységes orvosi képzés bevezetéséig. *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010. 77-102.; MONOS Emil: Az orvos tudományos kutató egyénisége és hivatása. *Egészségtudomány*, 49. évf., 2. sz., 2015. Forrás: <http://egeszsegstudomany.higienikus.hu/cikk/2015-2/Monos.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.)

⁴⁴⁸ ZAGYVA Edit – PIKÓ Bettina: A gyógyszer mint szimbólum. A gyógyszerészi hivatás magatartástudományi szempontjai. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 4. évf., 3. sz., 2003. 21-26.; MAGOS Gergely: Kiterjedt állam – beteljesületlen álom. A magyarországi gyógyszerészet professzionalizációja. *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010. 54-76.

⁴⁴⁹ DOMBI Alice: Gondolatok az ápolói hivatásról a mintaadás tükrében. In: HELEMBAI Kornélia (szerk.): *Tanulmányok az ápolástudomány köréből*. Szegedi Orvostudományi Egyetem, Szeged, 1997. 32-39.; FEITH Helga Judit – KOVÁCSNÉ TÓTH Ágnes – HAJAGOS Orsolya – BALÁZS Péter: Hivatásprezstízs és önértékelés. *Nővér*, 20. évf., 2. sz., 2007. 3-10.; PICZIL Márta: Az ápolói hivatás magatartástudományi vizsgálata és egészségvédelme. Ph.D értekezés. Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged, 2009. Forrás: <http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1110/1/PhD.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.); PÁLFINÉ SZABÓ Ilona – RASKOVICSNÉ CSERNUS Mariann: Az ápolói hivatás etikai vonatkozásai. Etikai könyv részlete. In: OLÁH András (szerk.): Az ápolástudomány tankönyve. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2012, pp. 211-227.; PICZIL Márta – PIKÓ Bettina: Az ápolás mint hivatás. Magatartástudományi elemzés. JATE Press, Szeged, 2012.

⁴⁵⁰ KOZMA Judit: A szociális munka professzionalizációja a jóléti államokban. Ph.D értekezés. ELTE BTK Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet és Továbbképző Központ, Budapest, 2002.; KOZMA Judit: A szociális munka professzionalizációja a jóléti államokban. In: NÉMEDI Dénes – SZABARI Vera (szerk.): *Kötő-jelek*. Budapest, 2004. 27-53.

⁴⁵¹ NAGY Krisztina: Professzionalizáció- és professzió-elméletek a segítő hivatások tükrében. *Párbeszéd, Szociális munka folyóirat*, 6. évf., 1. sz., 2019. DOI: [10.29376/parbeszed/2019/1/6](https://doi.org/10.29376/parbeszed/2019/1/6)

említettem, természetesen, számos kutató foglalkozott a pedagógus szakma hivatással alakulásának kérdéseivel is.⁴⁵² Ugyancsak jelentős eredményeket tudunk felmutatni itthon a politikus⁴⁵³, a könyvtáros⁴⁵⁴ vagy az újságíró⁴⁵⁵ professzió vizsgálatát érintően.

A tanulmány központi témája (hivatásként tekinthetünk-e a pénzügyőri munkára) szempontjából megkerülhetetlen az a kérdés, hogy vajon a pénzügyőrök szakmájához közel álló rendészeti vagy katonai területen végeztek-e hivatáskutatásokat, foglalkoztak-e a professzionalizálódási folyamatok vizsgálatával.

Magyarországon a katonai hivatást érintően elsősorban azt kutatták, hogy besorolható-e ez a professzió a nagy hivatásrendek közé, milyen jellemzőkkel írható le ez a hivatásrend, megfelel-e a klasszikusnak tartott professziókat meghatározó kritériumoknak. A szerzők elemezték továbbá a katonák társadalmi kasztjával, a katonai szerepvállalással, a katonai hivatás egyes elemeivel, presztízsével, a hagyományos katonai értékekkel kapcsolatos kérdéseket. A felmérések alapján megállapítható, hogy a katonai hivatás nagyon sok összetevőjében hasonlít az orvosi, papi vagy jogász hivatáshoz, betöltésekor jórészt hasonló elvárásoknak kell megfelelni, mint az úgynevezett hagyományos hivatások esetében.⁴⁵⁶

A katonák mellett a rendőrök munkája is a modernitásban vált elfogadott szakmává. Akkor, amikor létrejött a polgári nemzetállam, a közjog és a magánjog különvált, kialakult a közigazgatás, mint az állami munkamegosztás egyik ága, és elismerték az emberi és az állampolgári szabadságjogokat.⁴⁵⁷ A rendészettudomány területén is

---

⁴⁵² DONÁTH Péter – ROZSONDAI Zoltán – ROZSONDAI Zsolt – SZÖVÉNYI-LUX Endréné: Közzolgálat - pedagógushivatás: Rozsondai Zoltán a magyar tanítóképzésért és megújításáért. Trezor Kiadó, Budapest, 2004.; NÉMETH András: A magyar középiskolai tanárképzés és szakmai professzió kialakulása a 18– 20. században. *Educatio*, 18. évf., 3. sz., 2009. 279–290.; FIZEL Natasa: A pedagógusprofesszió és a hazai kutatástörténeti előzmények. *Pedagógiatörténeti Szemle*, 3. évf., 3–4. sz., 2017. 55–67.; RÉVÉSZ Judit: A tanítás mint értelmiségi hivatás: Tanulmány a pedagógusok kollektív mobilitási esélyeiről. Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, Budapest, 2018.; NÖBIK Attila: A pedagógiai szaksajtó és a néptanítói szakmásodás a dualizmus korában. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2019.; HEGEDŰS Judit: Tanítónői karriertörténetek a dualizmus korából. *Iskolakultúra*, 13. évf., 2. sz., 2003. 42-52.

⁴⁵³ CIEGER András: A politikus mint hivatás a 19. században? *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010. 131-150.; KURTÁN Sándor – ILONSZKI Gabriella: Munka, foglalkozás, hivatás: A képviselői professzionalizáció több szempontú elemzése. In: ILONSZKI Gabriella (szerk.): *Amatőr és hivatásos politikusok. Képviselők Magyarországon II. Új Mandátum*, Budapest, 2008. 17-42.

⁴⁵⁴ CHOPRA, Hans Raj: A könyvtáros hivatás Magyarországon. *Könyvtári Figyelő*, 41. évf., 2. sz., 1995. 292-295.; NAGY Gyula: A könyvtarosság mint segítő hivatás. *Könyv és Nevelés*, XVIII. évf., 4. sz., 2016. 31-45. Forrás: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/konyv-es-neveles/a-konyvtarosság-mint-segito-hivatas> (letöltve: 2020. 02. 25.)

⁴⁵⁵ SIPOS Balázs Áron: Az újságírói hivatás a két háború között Magyarországon. In: PÖLÖSKEI Ferenc – STEMLER Gyula (szerk.): *Múltból a jövőbe. Tanulmányok*. ELTE BTK Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék, Budapest, 1997. 102-113.; TÓFALVY Tamás: „A nyomtatott sajtó már nem pálya”. Újságírói professzionalizáció és szakmai önkép a magyar online média kialakulásának időszakában (1995-1999). *Médiakutató: Médiaelméleti Folyóirat*, 3-4. sz., 2016. 55-66.; DÖBÖR András: *Sajtópolitika és politikai sajtó Magyarországon (1780–1840)*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2018.

⁴⁵⁶ BODA Mihály: A hivatás és a katonai hivatás története és elemei. *Hadtudomány*, 28. évf., 3-4. sz., 2018. 135-155.; SZABÓ János: A tiszti hivatás, mint értékrend és életforma. In: TÓTH Csaba (főszerk.): *A tiszt – szolgálat és hivatás*. HVK Humán Főcsoportfőnökség, Budapest, 1998. 31-40.; KRIZBAI János: A katonai hivatás és az önkéntes haderő értékei. *Hadtudomány*, 28. évf., 3-4. sz., 2018. 127-134.

⁴⁵⁷ FINSZTER Géza: *Rendészettan*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. 25.

foglalkoztatja a kutatókat, hogy vajon a rendőri munka, a rendészeti tevékenység hivatásnak tekinthető-e⁴⁵⁸, még ha ezt olyan mélységben, a hivatás minden egyes kritériumának megfelelően, mint a katonai hivatás esetén, nem vizsgálták. De, ahogyan azt több szerző is megfogalmazza, a rendészet közigazgatási tevékenység, amelynek célja „a közbiztonság, a közrend jogilag szabályozott rendjének megővése, fenntartása, a közreműködés a megsértett jogrend helyreállításában.”⁴⁵⁹ Ennek alapján a rendészeti igazgatás tevékenysége felfogható egyfajta szolgáltatásnak, a rendészeti szervek a közbiztonságot szolgáltatásként nyújtják a társadalomnak.⁴⁶⁰ Csapó több tanulmányában⁴⁶¹ is vizsgálja a rendőrség professzionalizációját, kutatja a rendőri értékrendszert, és számos szerző foglalkozik a rendészet etikájának egyes kérdéseivel, illetve a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex elemeivel is.⁴⁶² A professzionalizáció általában jelentős szakmai változásokkal jár, ezek képzéssel történő követését dolgozza fel publikációjában Fórizs Sándor.⁴⁶³ A rendőri tevékenység, a rendőri hivatás egyes, kiemelten fontos alappillérei külön-külön tehát folyamatosan a vizsgálatok tárgyát képezik, azonban ezeket a tényezőket ezidáig nem mint hivatássá minősítő feltételeket kutatták.

A hivatás kritériumai

Ahogyan arra jelen tanulmány bevezetőjében már utaltam, a professziókutatások során számos olyan ismérvet azonosítottak, amelyek nemcsak az éppen vizsgált professzióra lehetnek jellemzőek, hanem olyan megkülönböztető jegyek, amelyek egy-egy szakmát különlegessé tesznek, hivatássá minősíthetnek. Olyan elemek ezek, amelyek megléte miatt egy adott foglalkozás hivatásnak tekinthető. Ebben a cikkben – figyelemmel a területi korlátokra – elsősorban azokat az ismertetőjegyeket szeretném bemutatni, amelyeket a legtöbb forrás a hivatás sajátosságaként, kritériumaként azonosít. Ezek az

---

⁴⁵⁸ A határőr szakma hivatásként való elismertetésének igénye uniós szinten jelent meg a 2010-es években. Többek között ez vezetett a Frontex 2015-ben közzétett ágazati képesítési keretrendszerének (SQF) megalkotásához is. (Vö. BORSZÉKI Judit: The Definition of Specific-Purpose English Language Competences Needed in Border Control and their Development Potentials I. Magyar Rendészet, 17. évf., 4. sz., 2017. 123-141:124.; BORSZÉKI Judit: The Definition of Specific-Purpose English Language Competences Needed in Border Control and their Development Potentials II. Magyar Rendészet, 18. évf., 5. sz., 2018. 139-175:140.)

⁴⁵⁹ BERÉNYI Sándor: Magyar államigazgatási jog. Különös rész. II. kötet. Ideiglenes jegyzet. ELTE ÁJTK, Budapest, 1993. 213.

⁴⁶⁰ FINSZTER Géza: Rendészettan. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. 44-45.

⁴⁶¹ CSAPÓ Csaba: Távlatos gondolkodás – a korszerű rendőrség alapja. Hadtudomány, 18. évf., 1-2. sz., 2008. 131-143.; CSAPÓ Csaba: A korszerű rendőrség alapjai. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X., Pécs, 2009. 39–51.

⁴⁶² GECSE Gábor – VOLTER Zsolt: A rendőri hivatás etikai kódexe. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X., Pécs, 2009. 79-92.; VALCSICSÁK Imre: Rendészeti (szakmai) etika. Nemzeti Közszerkesztési Tankönyv Kiadó Zrt, Budapest, 2013; NÁNDORI Nikolett Petra: Még mindig ugyanazok a problémák... A rendőri erkölcs statikussága a közszerkesztési etika tükrében. Magyar Rendészet, 16. évf., 3. sz., 2016. 123—135.; ÉBERHARDT Gábor: Hogyan tovább, magyar rendőri hivatásetikai kódex? *Rendőrségi Tanulmányok*, 3. évf., 1. sz., 2020. 120-142.; KOVÁCS István: Is the prostitution a threat/danger to a country's (national)security? *Nemzetbiztonsági Szemle*, V. évf., különszám, 2017. 12-24:16.

⁴⁶³ FÓRIZS Sándor: A sorállományhoz kapcsolódó határőr tisztképzés végnapjai. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): A modernkori magyar határrendészet százötz éve. Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat, 2013. 245-256.

egyres hivatások vizsgálata során a leggyakrabban megjelenő tényezők: a szaktudás, a szakmai szervezetbe tömörülés, a sajátos erkölcsi-etikai normarendszer és a társadalom szolgálata.

A hivatás ismertetőjegyei között azonban más tényezőket is számontartanak. Például, hogy tagjai életreszólóan választják ezt a tevékenységet, presztízsteremtő módon élnek, felelősséggel és kötelességtudóan végzik munkájukat és ezt a társadalom is elismeri. Mindezek mellett egy hivatás gyakorlóinak sajátos nyelvhasználata van, illetve a hivatás sokszor csak rá jellemző szimbólumokkal is bír (például: eskü, egyenruha, jelvény vagy ékítmény), amelyek egyrészt a kiválasztottság érzetét keltik a tagokban, másrészt a közösségi összetartást erősítik.

A hivatás leggyakoribb ismérveinek bemutatása mellett a továbbiakban igazolni szeretném azt is, ezen szempontok, elemek a pénzügyőri munkában is fellelhetőek, vagyis, a pénzügyőri munkára úgy lehet tekinteni, mint egy hivatásra.

1. A speciális szaktudás

Az egyik ilyen jól meghatározható elem: a szaktudás. A hivatást megalapozó tudásnak speciálisnak kell lennie. Olyan, nem általánosan elterjedt ismeretnek kell magában foglalnia, amely hosszan tartó – jellemzően egyetemi – képzés során szerezhető meg. A hivatásra történő felkészítésnek, képzésnek egyaránt biztosítania kell az elméleti és a gyakorlati szakértelmet. Ennek megfelelően a hivatás gyakorlóit egyfajta „bennfentes” tudással rendelkeznek.⁴⁶⁴

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAV tv.) 35. § (1) bekezdése szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőrei rendvédelmi tevékenységet folytatnak. Jellemzően a határátkelőhelyeken látnak el feladatokat, vagy a bűnüldözési, bűnmegelőzési, a szabálysértési, a vám- és jövedéki ellenőrzési, mélységi ellenőrzési, az őrzésvédelmi, a hatósági, a végrehajtási eljárásokban vesznek részt, valamint mindezen tevékenységek irányítását, felügyeletét és ellenőrzését végzik, egyenruha és szolgálati fegyver viselésére jogosultak.⁴⁶⁵

---

⁴⁶⁴ WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? Korall, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 19-53:22.,38.; HALMOS Károly – SZÍVÓS Erika: Doktor úr tanár úr, főszerkesztő asszony: A hivatások a köztudatban és a történetírásban. Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 5-18:6-7.; BRANDEIS, Louis D.: Business – A profession. Boston Small Maynard, 1914. Forrás: <https://louisville.edu/law/library/special-collections/the-louis-d.-brandeis-collection/business-a-profession-chapter-1> (letöltve: 2020. március 24.); FLEXNER, Abraham: Is social work a profession? Proceedings of the National Conference of Charities and Corrections. Chicago, The Hildmann Printing Co., 1915, pp. 576-621:577.; REED, Ralph R. – EVANS, Daryl: The Deprofessionalization of Medicine. Causes, Effects and Responses. JAMA, Vol. 258., No. 22., 1987, pp. 3279-3282: 3279.; CALMAN, Kenneth.: The profession of medicine. British Medical Journal, Vol. 309., 1994, pp. 1140-1144:1140.; JOHN, Peter D.: The Predicament of the Teaching Profession and the Revival of Professional Authority: A Parsonian Perspective. In: JOHNSON, David – MACLEAN, Rupert (eds.): Teaching: Professionalization, Development and Leadership. Festschrift for Professor Eric Hoyle. Springer, Dordrecht, 2008, p. 12.

⁴⁶⁵ SZABÓ Andrea: Egy új „státusú” központi hivatal rendvédelmi feladatai. In: DEÁK József (szerk.): A toll sokszor erősebb, mint a kard. Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Főrizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2016, pp. 200-210:209.

Az előbbieken említett pénzügyőri feladatok elsajátítására történő felkészítésnek jelenleg több formája is létezik. A pénzügyőri tevékenységgel kapcsolatos szakmai és gyakorlati ismeretek megszerzésére az egyik lehetőséget a Nemzeti Adó- és Vámhivatal belső képzési rendszere biztosítja. Ahogyan arról a NAV tv. 17/A. § (1) bekezdése rendelkezik, a NAV hivatásos állományába (azaz, pénzügyőri munkakörökbe) felvett személy részére a NAV jellegének megfelelő rendészeti végzettségnek minősülő tanfolyam elvégzése kötelező a felvétel napjától számított 1 éven belül. Ezt követően, a pénzügyőröknek 2 éven belül teljesíteni kell az alapfokú szaktanfolyam követelményeit, illetve tisztek, főtiszték esetében a középfokú szaktanfolyam elvégzése is elengedhetetlen a kinevezés napjától számított 3 éven belül.⁴⁶⁶ A belső képzések elvégzését azonban nem mindenki számára írja elő a jogszabály, kivételt jelentenek például a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Karának „pénzügyőri” alapképzésein végzett diplomások.

A másik – és a hivatások szaktudással kapcsolatban támasztott elvárásainak sokkal inkább megfelelő – lehetőség ugyanis az ismeretek megszerzésére a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kara vám- és pénzügyőri vagy adó- és pénzügyi nyomozói szakirányának elvégzése. A Nemzeti Közszerológálati Egyetem – a jogelőd Rendőrtiszti Főiskolához hasonlóan – a hazai felsőoktatásban egyedülként folytat rendészeti jellegű képzést⁴⁶⁷, ennek részeként pedig kifejezetten a pénzügyőrök felkészítését támogató oktatást. A rendészettudományok oktatása területén a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kara monopólhelyzetben van⁴⁶⁸, és ez igaz a „pénzügyőri” szakirányokon folyó képzésekre is.

A vám- és pénzügyőri tevékenység kereteit biztosító uniós vámjogi szabályrendszer kötött és egységesen alkalmazandó valamennyi tagállam számára. Ezzel ellentétben az egyes tagállamok vámigazgatásai munkatársainak tudása, felkészültsége különböző. Erre figyelemmel, illetve arra tekintettel, hogy a kompetenciamenedzsment eszköztárának megfelelő alkalmazása erős hatással lehet a munkaerő szervezethez való hozzáállására is⁴⁶⁹, határozta meg az Európai Bizottság Adóügyi és Vámuniós Főigazgatósága a vámügyi kompetencia keretrendszerben és az erre épülő oktatási keretrendszerben a vámigazgatások alkalmazottaitól elvárt képességeket, tudást és képzési normákat. A keretrendszer definiálja a vámszakma által megkövetelt alapvető értékeket és a szakmai, működési, illetve vezetői kompetenciákat. A pénzügyőri hivatást megalapozó tudással kapcsolatos elvárásokat a működési kompetenciák között találjuk, ilyenek például: a vámügy munkafolyamatainak megértése, kockázatelemzés, rendészetre, vámvizsgálatra,

---

⁴⁶⁶ MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományának jogviszonyára vonatkozó általános szabályok. In: ERDŐS Ákos (szerk.): *Integrált pénzügyőri ismeretek I. – Kezdő pénzügyőrök kézikönyve*. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018, pp. 44-64:50.

⁴⁶⁷ ERDŐS Ákos – MAGASVÁRI Adrienn – SZABÓ Andrea: Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Magyar Rendészettudományi Társaság, Budapest, 2019, pp. 89-102:89.; SZABÓ Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. évf., 11. sz., 2018, pp. 71-80:71.

⁴⁶⁸ KEREZSI Klára – PAP András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. *Magyar Rendészet*, 15. évf., 4. sz., 2015, pp. 67-83:5.

⁴⁶⁹ SZABÓ Szilvia: Competency management in the HR management of Public Service. *Hadtudományi Szemle*, IX. évf., 2. sz., 2016, pp. 367-376:368.

vámfelügyeletre vonatkozó ismeretek.⁴⁷⁰ Az Európai Bizottság Adóügyi és Vámuniós Főigazgatósága – megfelelően az előbbieken részletezett követelményeknek – a tavalyi évben a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karának vám- és pénzügyőri szakirányú alapképzését egy speciális tudást, szakértelmet nyújtó, a legmagasabb minőségi követelményeket is teljesítő, korszerű vámügyi felsőoktatási képzésnek minősítette és uniós elismerésben részesítette.⁴⁷¹

2. Szakmai szervezetekbe tömörülés

Ahogy arról az előzőekben már szóltam, egyes kutatók a céheket tekintik a hivatások előzményeinek. A mai hivatásokhoz tartozók – a céhek mintájára – kialakítják az egyes professziók művelésének feltételeit és létrehozzák a viselkedési elvárásokat meghatározó szakmai szervezeteiket. A hivatást képviselő testületek felelősek a professzió tagjainak tevékenységéért, rajtuk keresztül érvényesíthetők a hivatást gyakorlók kollektív érdekei. Az etikai szabályozás a hivatások nagy részében szintén a kamara vagy szakmai szervezet koordinálásával születik meg, egyben ők garantálják a szakmai etikai kódexek tartalmának, elvárásrendszerének érvényesülését, köteleységük emellett a hivatáshoz nem méltó viselkedés megfegyelmezése.⁴⁷²

A Magyar Rendvédelmi Kar (a továbbiakban: MRK) – ahogyan azt a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 116. §-a rögzíti – a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjait és a rendvédelmi igazgatási alkalmazottakat tömörítő szakmai köztestület. Az MRK létrehozásáról 2012. januárjában döntöttek, ennek egyik tagozata a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőreit fogja össze. A Hszt. 294. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az MRK megalakításának nem titkolt célja volt a rendvédelmi szervek tevékenysége minőségének javítása, a személyi állomány élet- és munkakörülményeinek, foglalkoztatási feltételeinek fejlesztése, a hivatásetikai szabályok meghatározása. Ez a szakmai szervezet a hivatáshoz való tartozás megerősítése érdekében szakmai továbbképzéssel, érdekképviseléssel kapcsolatos feladatokat lát el.⁴⁷³

⁴⁷⁰ MAGASVÁRI Adrienn: „Pénzügyőrt keresünk... De milyen legyen?” Az EU vámügyi kompetencia-keretrendszere. Magyar Rendészet, 16. évf., 3. sz., 2016, pp. 145-153:149.

⁴⁷¹ SZABÓ Andrea – CSABA Zágon – DEÁK József: Uniós elismerést kapott az NKE vám- és pénzügyőri képzése. Forrás: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/01/20/unios-elismerest-kapott-az-nke-vam-es-penzugyori-kepzesere?fbclid=IwAR1nj2Ik8Cn9a7cYjoigElbgTPKF0t40opeRTJvRjXacpSYqeOoAjDJSzEk> (letöltve: 2020. március 31.); CSABA Zágon – DÉZSI Zsolt – SZABÓ Andrea: Kompetenciaalapú vámügyi felsőoktatás az EU tagállamokban. In: CSABA Zágon – SZABÓ Andrea (szerk.): Közös kihívások – egykor és most. MRTT Vám- és Pénzügyőr Tagozat, Budapest, 2020 (kézirat)

⁴⁷² WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? Korall, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 19-53:23.; HALMOS Károly – SZÍVÓS Erika: Doktor úr tanár úr, főszerkesztő asszony: A hivatások a köztudatban és a történetírásban. Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 5-18:9.,12.; FEITH Helga Judit: Női szerepek és konfliktusok egészségügyi diplomás életpályákon. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem Patológiai Tudományok Doktori Iskola, Budapest, 2007, p. 22.; FÓNAI Mihály: Joghallgatók – Honnan jönnek és hová tartanak? Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar DELA Könyvkiadó Kft., Debrecen, 2014, p. 16.

⁴⁷³ PETRÓ Csilla–STRÉHLI-KLOTZ Georgina: Személyügyi szolgáltatások a közszolgálatban („Közszolgálati Humán Tükör 2013” rész tanulmány). Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest,

Tevékenysége elsősorban a motivációban és a szervezeti elkötelezettségben kulcsszerepet játszó illetmény- és előmeneteli rendszer, illetve életpálya-modell megújítására irányul.

3. Az etikai normarendszer

Egy adott hivatás ellátása a szaktudás megszerzésén, a szakmai-technikai jellegű ismeretek elsajátításán túlmenően nem nélkülözheti a hivatás általánosan elfogadott értékrendjének átvételét sem. Egy hivatás gyakorlását mindig valamilyen speciális etikai normarendszer vezérli, amely értékek, különleges erkölcsi elvek által meghatározott. Ez az erős etikai bázis a hivatáshoz tartozók magánéletének összes szerepére kiterjed és megkívánja, hogy a civil életüket is ezen elvárások mentén éljék, egyfajta életformává váljon számukra.⁴⁷⁴ Magyary Zoltán szavaival élve, teljes hűséget, odaadást kíván meg, amely az alkalmazott teljes egyéniségét igénybe veszi.⁴⁷⁵

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) preambuluma egyfajta etikai keretet határoz meg a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állománya (ideértve a pénzügyőröket is) számára. A jogszabály a magas szintű szakmai ismereteken kívül megköveteli a törvények és más jogszabályok feltétlen tiszteletét, a kötelezettségek pártatlan és etikusan teljesítését, a hivatással járó kötelezettségek vállalását, illetve a hazánk iránti tántoríthatatlan hűséget és bátor helytállást.

A Hszt. 14. §-ában megfogalmazza továbbá a rendvédelmi hivatás (ideértve a pénzügyőri hivatást is) etikai alapelveit. Ilyen a hűség, a nemzeti érdek előnyben részesítése, a méltóság és a tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a felelősségtudat, a szakszerűség, az együttműködés és az arányosság. A vezetői beosztást betöltőkkel szemben – a fent felsorolt alapelveken kívül – elvárást támaszt a törvény a példamutatás, a szakmai szempontok érvényesítése és a számonkérési kötelezettség terén is.

Vitathatatlan, hogy a rendészeti hivatásokat űzők tevékenységét a jogi előírásokon túlmutató elvek is determinálják. Ahogyan arra fentebb már utaltam, a rendvédelmi hivatásokhoz tartozókat tömörítő szakmai szervezet, az MRK hatáskörébe tartozik ezen elvek, etikai szabályok megalkotása. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjaitól elvárt normákat a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex tartalmazza.

2014, p. 9. Forrás: http://real.mtak.hu/34318/1/11_HR_SzemugyiSzolgaltatasok_AROP2217.pdf (letöltve: 2020. március 4.)

⁴⁷⁴ WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? Korall, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 19-53:23.; HALMOS Károly – SZÍVÓS Erika: Doktor úr tanár úr, főszerkesztő asszony: A hivatások a köztudatban és a történetírásban. Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 5-18:9.; REED, Ralph R. – EVANS, Daryl: The Deprofessionalization of Medicine. Causes, Effects and Responses. JAMA, Vol. 258., No. 22., 1987, pp. 3279-3282: 3279.; CALMAN, Kenneth.: The profession of medicine. British Medical Journal, Vol. 309., 1994, pp. 1140-1144:1140.; JOHN, Peter D.: The Predicament of the Teaching Profession and the Revival of Professional Authority: A Parsonian Perspective. In: JOHNSON, David – MACLEAN, Rupert (eds.): Teaching: Professionalization, Development and Leadership. Festschrift for Professor Eric Hoyle. Springer, Dordrecht, 2008, p. 12.; VARGA Katalin: Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2014, p. 34.

⁴⁷⁵ MAGYARY Zoltán: Magyar közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. sz. államában. A magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1942, pp. 131.;387.

Ezek olyan etikai követelmények, amelyek az MRK tagjától fegyelmezett és az erkölcsi tényezőket fokozottan érvényre juttató munkavégzést várnak el. Előírják, hogy a hivatás gyakorlójának a rá bízott javakkal, eszközökkel, értékekkel gondosan kell bánnia, mert csak így, az etikai kritériumokat kielégítő életvitellel járulhat hozzá az adott szervezet hatékony és eredményes működéséhez, a közbizalom erősítéséhez, a társadalmi presztízs növeléséhez, illetve a hivatás értékeinek közvetítéséhez.⁴⁷⁶ A bizalomépítés hosszadalmas, rengeteg energiát felemésztő, de alapvető jelentőségű kihívás a rendészet szervei számára.⁴⁷⁷

A Rendvédelmi Hivatásetikai Kódex tartalmazza továbbá mindazon előírásokat, követelményeket is, amelyek mértékadóak a hivatás gyakorlóira számára mind munkahelyi, mind egyéb kapcsolatrendszerük működtetéséhez, továbbá a munkahelyen és a magánéletben elvárható életvitelük kialakításához. Ehhez kapcsolódva a NAV tv. is megfogalmazza a 15/B. § (1) bekezdésében, hogy a pénzügyőr a szolgáltatón kívül sem tanúsíthat olyan, a hivatásos állomány tagjához méltatlan magatartást, amely alkalmas lehet munkáltatója helytelen megítélésére, illetve veszélyeztetheti a munkaadó szervezet jó hírnevét, árthat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal presztízsének vagy a közszolgálatba vetett bizalomnak. A pénzügyőr nem folytathat továbbá olyan tevékenységet és nem tanúsíthat olyan magatartást sem, amely az általa képviselt szervezethez, a hivatásos szolgálathoz méltatlan, vagy amely a NAV tekintélyét veszélyeztetné. (33/B. § (2) bek.) A fent részletezett, a rendvédelmi feladatokat ellátó hivatásos állományú tagok felé támasztott erkölcsi-etikai követelmények mellett a pénzügyőrökkel kapcsolatban az EU – már korábban nevesített – vámügyi kompetencia keretrendszere is deklarálja azokat az alapvető értékeket, amelyek a vámügyi szakemberek viselkedésének alapját képezik és meghatározzák a hivatáshoz való hozzáállását. Olyan alapvető etikai értékek tartoznak ebbe a körbe, mint az integritás, a közszolgálati elkötelezettség, működési kiválóság, biztonság- és védelemközpontúság.⁴⁷⁸

4. A szolgálat eszménye

A hivatás elsajátítása során megszerzett tudást mások szolgálatára, illetve szolgálatában kell felhasználni, az egész társadalom javára kell fordítani. A hivatások gyakorlói mindig a közjó érdekében fejtik ki tevékenységüket, munkájukat a társadalom szolgálatában végzik. Ennek megfelelően a hivatásoknak kiemelt a társadalmi szerepe, identifikációjuk lényege: a közösség szolgálata, a társadalmi jó elősegítése, az altruizmus, nem a saját, hanem mások érdekeinek előtérbe helyezése.⁴⁷⁹ Az államigazgatásban hivatásukat

⁴⁷⁶ FINSZTER Géza: Rendészettan. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018, p. 190.

⁴⁷⁷ CHRISTIÁN László: Miért bíznak a finnek a rendőrségben? Új rendészeti megoldások Finnországból. BELÜGYI SZEMLE, 2013/7-8. 130-142.

⁴⁷⁸ MAGASVÁRI Adrienn: „Pénzügyőrt keresünk... De milyen legyen?” Az EU vámügyi kompetencia-keretrendszere. Magyar Rendészet, 16. évf., 3. sz., 2016, pp. 145-153:149.

⁴⁷⁹ WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? Korall, 11. évf., 42. sz., 2010, pp. 19-53:23-24.; BRANDEIS, Louis D.: Business – A profession. Boston Small Maynard, 1914. Forrás: <https://louisville.edu/law/library/special-collections/the-louis-d.-brandeis-collection/business-a-profession-chapter-1> (letöltve: 2020. március 24.); FLEXNER, Abraham: Is social work a profession? Proceedings of the National Conference of Charities and Corrections. Chicago, The Hildmann Printing Co., 1915, pp. 576-621:580-581.; CHOPRA, Hans Raj: A könyvtáros hivatás Magyarországon. Könyvtári Figyelő, 41. évf., 2. sz., 1995, pp. 292-295:294.; PARSONS, Talcott: The professions and social structure.

gyakorlók pedig fokozottabban rákényszerülnek arra, hogy mindennapi életüket úgy szervezzék, az állami intézményeket úgy vezessék, hogy azok a néptől kapott legitím állami hatalom monopóliumával ellátva társadalmi rendeltetésüket maximálisan elláthassák.⁴⁸⁰

„A közigazgatásnak mindenkor egyik jellegzetessége a társadalom biztonságos üzemeltetése.”⁴⁸¹ A Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak ebben alapvetően kettős szerepe van. Egyik oldalról feladata az államháztartási érdekek védelme, az adóbürokrácia mérséklése, az adózási morál javítása, de mindezek előtt, a legfontosabb feladata a költségvetési bevételek beszedése. Ezzel a tevékenységével biztosítja a társadalmi szükségletek kielégítését, hiszen az állami feladatok ellátását, az állami intézmények működését az adóbevételekből finanszírozza a költségvetés. Másrészt, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak fontos rendeltetése van a gazdaságban az ellenőrzés területén is, jelentős szereplője a feketegazdaság elleni harcnak.⁴⁸² Közigazgatási hatósági tevékenysége mellett tehát ellát olyan fegyveres rendvédelmi feladatokat is, melyeknek célja a törvényes rend fenntartása, helyreállítása, a gazdasági biztonság megóvása, eszköze pedig a fizikai erőszak monopóliuma.⁴⁸³

A pénzügyőr „a társadalom biztonságos üzemeltetése” érdekében feladatait az állam nevében eljárva, önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, akár életének és testi épségének kockáztatásával és egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti.⁴⁸⁴

Az előbbieken azt szerettem volna bemutatni, hogy a hivatáskutatók által leggyakrabban azonosított „összetevők”, ismeretetőjegyek mindegyike jelen van a pénzügyőrök tevékenységében is.

Social Forces, Vol. 17., No. 4., 1939, pp. 457-467.; REED, Ralph R. – EVANS, Daryl: The Deprofessionalization of Medicine. Causes, Effects and Responses. JAMA, 1987, Vol. 258., No. 22., pp. 3279-3282: 3279.; CALMAN, Kenneth.: The profession of medicine. British Medical Journal, Vol. 309., 1994, pp. 1140-1144:1140.; JOHN, Peter D.: The Predicament of the Teaching Profession and the Revival of Professional Authority: A Parsonian Perspective. In: JOHNSON, David – MACLEAN, Rupert (eds.): Teaching: Professionalization, Development and Leadership. Festschrift for Professor Eric Hoyle. Springer, Dordrecht, 2008, p. 12.; ARMSTRONG, David.: Medicine as a profession: times of change. British Medical Journal, Vol. 301., 1990, pp. 691 -693.; FREIDSON, Eliot: Der Ärztstand. Berufs- und wissenschaftssoziologische Durchleuchtung einer Profession. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1979, p. 67.

⁴⁸⁰ KOVÁCS István: Vezetési funkciók egy helyi rendvédelmi szerv életében. Ellenőrzés, mint a kiadott szabályok, és utasítások betartásának (kontroll)feladata. Államtudományi Műhelytanulmányok, 21. sz., 2017, pp. 2-30:3. Forrás: <https://folyoiratok.uni-nke.hu/online-egyetemi-folyoiratok/allamtudomanyi-muhelytanulmányok/archivum/2017> (letöltve: 2020. április 14.)

⁴⁸¹ TAMÁS András: A közigazgatási jog elmélete. Szent István Társulat, Budapest, 2005, p. 52.

⁴⁸² MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerepe, szervezete, feladatai, személyi állománya. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018, p. 26.

⁴⁸³ MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerepe, szervezete, feladatai, személyi állománya. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018, p. 33.

⁴⁸⁴ MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerepe, szervezete, feladatai, személyi állománya. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018, p. 46.

A pénzügyőröket speciális ismereteket nyújtó belső képzésben vagy felsőoktatási képzésben készítik fel munkájukra, amelyek egyaránt biztosítják az elméleti és a gyakorlati szakértelmet, az egyedi szakmai jártasságot, továbbá sajátosak a magyar oktatási palettán. A felkészítés kiemelten fontos része a szakmai gyakorlat, amelyet az újoncok a szolgálati helyeken töltenek, megismerve a szakmai alapvetéseket és a jövőbeli munkatársakat, erősítve ezzel is a hivatástudatot.⁴⁸⁵

A pénzügyőr hivatás egyik leglényegesebb alapvetése, hogy e hivatás gyakorlóinak nem csak a társadalomban elfogadottnak és helyesnek tartott emberi magatartás szerint kell élniük és dolgozniuk, hanem a szakma által meghatározott sajátos erkölcsi-etikai követelményeknek, szabályrendszernek is meg kell felelniük, a munkájuk során és a magánéletükben egyaránt. Erre a jogszabályi rendelkezések mellett a pénzügyőröket is tömörítő szakmai szervezet, az MRK Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexének előírásai is kötelezik a pénzügyőröket. A társadalom szolgálata, a közjó érdekében végzett tevékenység persze egészen más kontextusban jelenik meg a pénzügyőri munkában, mint más, hagyományos, elsősorban segítő hivatások esetében. Azonban az itt sem lehet kérdéses, hogy a pénzügyőrök a közösséget szolgálva, a társadalmi szükségletek kielégítését segítve, életüket ennek szentelve teljesítik feladataikat, hivatali esküjüknek megfelelően nem saját, hanem mások érdekeinek védelme érdekében.

Vajon hogyan látják a pénzügyőri hivatást a fiatalok? Megjelennek-e az általuk meghatározott definíciókban a fentiekben felsorolt tényezők? A tanulmány elején már hivatkoztam arra, hogy a pénzügyőri hivatás fogalmi elemeinek összegyűjtése érdekében vizsgálatot végeztem a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának első évfolyamos pénzügyőr tisztjelöltjei körében, amelynek eredményét az alábbiakban részletezem.

A pénzügyőri hivatás meghatározása – a kutatás eredményeinek bemutatása

Kvalitatív kutatásom során a vizsgálati populációt a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának pénzügyőr tisztjelöltjei alkották (45 fő), akik a képzés megkezdését követően vettek részt a kutatásban. Figyelembe véve az alapsokaság nagyságát, nem használtam mintavételi eljárást, hanem a teljes körű lekérdezés⁴⁸⁶ módszerét alkalmaztam. A cél a pénzügyőri hivatás fogalmi összetevőinek meghatározása volt. A vizsgálat során azt a kérdést tettem fel a hallgatóknak, hogy számukra mit jelent a pénzügyőr hivatás, hogyan határoznák ezt meg. Mivel a fő célom az volt, hogy egy eddig még nem definiált fogalom meghatározását kíséreljem meg, nyitott formában tettem fel a kérdést. Ezzel lehetőséget biztosítottam arra, hogy önállóan kifejthessék véleményüket, spontán reagálhassanak, és ami a legfontosabb, feleleteik ne standardizált válaszokon alapuljanak. A kérdésre 45 megkérdezettből mindenki

---

⁴⁸⁵ SZABÓ Andrea: A pénzügyőri képzésektől is adóigazgatási szakirányig. *Belügyi Szemle*, 66. évf., 11. sz., 2018, pp. 71-80:72-73.; ERDŐS Ákos et al.: NAV Café - A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*, 2020/1. pp. 149-177. DOI: [10.32577/mr.2020.1.10](https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10)

⁴⁸⁶ HÉRA Gábor – LIGETI György: *Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába*. Osiris Kiadó, Budapest, 2014, p. 73.

értékelhető választ adott, ezeket írásban is rögzítették. A kutatás során tett főbb megállapításaim – természetesen – a vizsgált populációra igazak.

A kérdésre adott válaszokat NVivo 12 szoftver segítségével elemeztem, amelynek keretében a használt kifejezések gyakoriságán, illetve a válaszok mélyebb értelmezésén alapuló, a rögzített emberi kommunikáció tanulmányozására legmegfelelőbb eszközt⁴⁸⁷, a tartalomelemzés módszerét alkalmaztam. A tartalomelemzés során először úgynevezett automatikus kódolással a leggyakoribb szavakra, kifejezésekre kerestem rá az adott válaszokban. Ezeket a szoftver segítségével grafikusán is ábrázoltam. A feleletekben leggyakrabban előforduló ötven (legalább három betűből álló) szót figyelembe véve az alábbi felhő ábra készíthető. A betűk mérete arányos az előfordulás gyakoriságával.

1. számú ábra: A pénzügyőri hivatás fogalmi elemei – szófelhőben

Forrás: saját szerkesztés, NVivo12 adatai alapján

Az automatikus kódolás csupán a közlések manifeszt, felszíni tartalmának meghatározására ad lehetőséget. A mélyebb összefüggések feltárása az értelmezésen alapuló, úgynevezett nyílt kódolást igényli. Ennek során már nem csak a leggyakoribb kifejezések összegyűjtése a cél, hanem a válaszok értelmezésén, rendszerezésén van a hangsúly; a rejtett, mögöttes jelentést is kódoljuk. A válaszok többszöri áttanulmányozása során jegyzeteket készítettem. Így alakultak ki az egyes kódok, amelyek alapjául vagy rokon értelmű szavak, vagy gyakran használt kifejezések szolgáltak, de akár létrejöhetnek hasonló gondolatokból kiindulva is.

Az alábbi tábla azokat a kódolási egységeket foglalja össze, amelyek vagy sokszor előfordultak a válaszokban, vagy a vizsgált fogalom szempontjából mérvadóak, megfelelnek a szakirodalmi kritériumoknak, vagy éppen ellenkezőleg, a feltárt forrásokban szereplő fogalmi elemektől merőben eltérőek.

⁴⁸⁷ BABBIE, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 2008, p. 352.

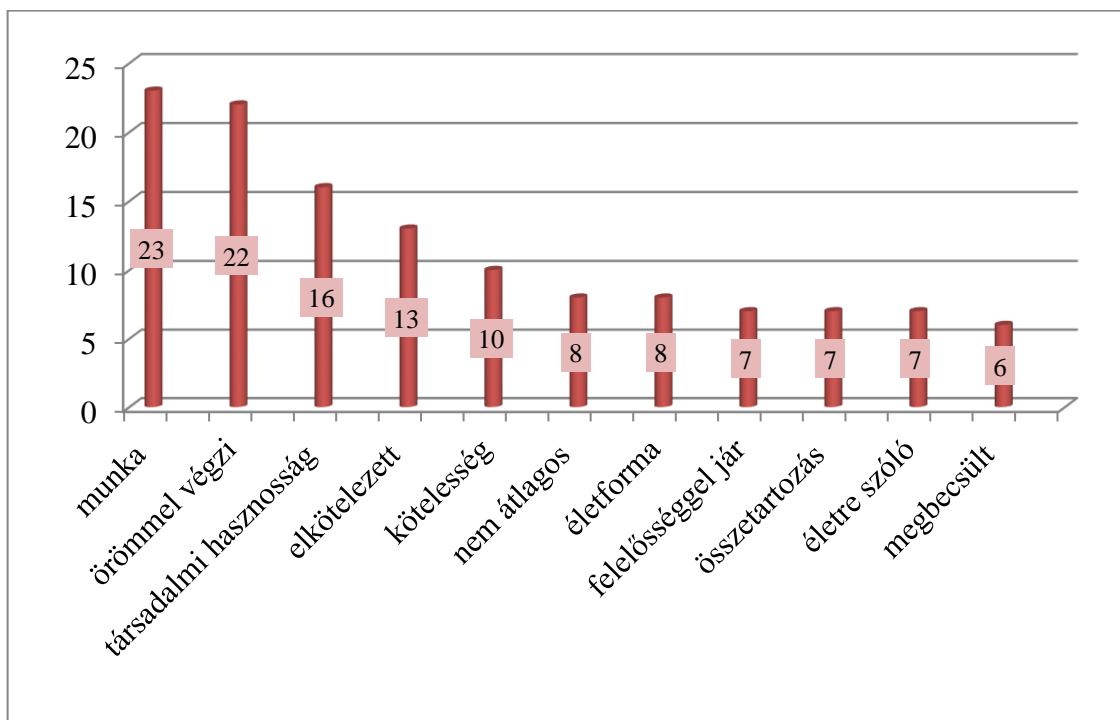
2. számú ábra: A pénzügyőri hivatás fogalmi összetevői – gyakoriság szerint

Kódolási egység	Gyakoriság	Definíció, példa
munka	23	munkavégzés, feladatellátás, szakma, foglalkozás
		„Egy olyan foglalkozás, amit mindennap képes az ember elszántan végezni.” (13)
örömmel végzett	22	nem kényszerből, nem csupán a fizetés reményében végzett munka, hanem szívvel-lélekkel folytatott tevékenység
		„... egy olyan munka iránt, amit szívvel-lélekkel tudok csinálni és szeretem is.” (34)
társadalmi hasznosság	16	társadalmilag hasznos tevékenység, az ország, a haza, a közjó és az emberek szolgálata
		„... valami jó dolgot tenni az emberekért, hasznos tagja lenni a társadalomnak és vigyázni az ország épségére.” (41)
elkötelezett	13	elkötelezettség és hűség
		„Elkötelezettség egy szakma irányában.”(5)
kötelesség	10	kötelességtudat
		„Olyan foglalkozás, amely ... rendet és kötelességet jelent.” (18)
nem átlagos	8	nem hétköznapi, nem mindennapi munka
		„Több mint egy átlagos foglalkozás vagy munkahely.” (15)
életforma	8	sajátos életstílus, életpálya, életérzés, életcél
		„Egy életcél, ami egy különleges életformával jár, teljes mértékben kihat az ember életére.” (28)

felelősséggel jár	7	felelősségteljes hozzáállást igényel
		„Felelőség más emberek iránt.” (20)
összetartozás	7	egyfajta közösséghez, családhoz tartozás
		„Egy olyan családhoz tartozás, ami összetartó és egymást folyamatosan segíti.” (4)
életre szóló	7	egész életen át tartó
		„Egy életre szóló elkötelezettség egy szervhez.” (10)
megbecsült	6	megtiszteltetés, büszkeséggel tölti el a gyakorlóját, példamutatást követel
		„Egy megbecsült foglalkozás, amit tisztelni kell annak, aki végzi.” (7)

Forrás: saját szerkesztés, Nvivo 12 adatai alapján

3. számú ábra: A pénzügyőri hivatás fogalmi összetevői – gyakoriság szerint

Forrás: saját szerkesztés, Nvivo 12 adatai alapján

Az alábbiakban összegzem azokat a leggyakoribb és legfontosabb jellemzőket, amelyek a pénzügyőri hivatás fogalmának meghatározása kapcsán, a vizsgálat során kirajzolódtak. Egyes elemek mindkét kódolásban szerepeltek, ezeket használták a legtöbbször a megkérdezettek. Ilyenek: a „munka”, a „szívvel-lélekkel”, az „elkötelezettség”, a „kötelesség”, a „felelősség” és a „megbecsült” kifejezések.

A fentieket is figyelembe véve, pénzügyőri hivatás legjellemzőbb kritériumai tehát a következők:

- egyfajta munka, foglalkozás, szakma
- nem hétköznapi, nem átlagos
- elkötelezettséget igényel
- a társadalom szempontjából hasznos tevékenység
- nem kényszerből, nem csupán a fizetésért végezzük, hanem örömmel, szívesen csináljuk
- életre szóló tevékenység, egy életformát jelent
- kötelességtudóan és felelősségteljesen kell hozzáállni
- összetartozást nyújt
- a társadalom tagjai által elismert.

Az előzőekben bemutatott elemek optimális társításával kirajzolódik a pénzügyőri hivatás definíciója. A pénzügyőri hivatás egy életforma; olyan életre szóló, különleges, nem hétköznapi munka, amelyet elsősorban nem a fizetés reményében, hanem elkötelezetten, örömmel, egymást segítve és a közösség szolgálatában végzenek a hivatáshoz tartozók. A megfelelő kötelesség- és felelősségtudattal végzett tevékenység kihatással bír a hivatás gyakorlóinak egész életére, és ezt a társadalom tagjai is méltányolják.

Összegzés

A tanulmány elején két hipotézist állítottam fel. Az első feltevés az volt, hogy a pénzügyőri munka jellemzői, a pénzügyőrök tevékenységével szemben támasztott elvárások megfelelnek az egyes hivatások kutatásával foglalkozó szakirodalmi forrásokban feltárt, rendszeresen visszatérő kritériumoknak, ismertetőjegyeknek. Azaz, a pénzügyőri munka hivatásnak tekinthető (H1). Ahogyan azt írásom első részében tüzetesen bemutattam, a pénzügyőrök szakmai tudása, speciális elméleti-gyakorlati ismeretei, a velük szemben támasztott sajátos etikai követelmények, a társadalom szolgálata érdekében végzett munkájuk, illetve a hivatás tagjai mögött álló, a pénzügyőrököt segítő, az érdekérvényesítést biztosító és a viselkedési mintákat meghatározó szakmai szervezet, mind-mind olyan jellemzők, amelyek a klasszikus értelemben vett hivatások sajátjai. Az első hipotézisem tehát igazolódott, hiszen a pénzügyőri munka – az előbbieknél okán – hivatásnak minősíthető.

A második hipotézisemben azt feltételeztem, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának első évfolyamos pénzügyőr tisztjelöltjei a pénzügyőri hivatás definíciójának megfogalmazása kapcsán más fogalmi elemeket használnak majd, mint a hivatáskutatók, és sokkal inkább a saját, még gyermekien romantikus elképzeléseiknek megfelelően alakítják majd a meghatározást (H2). Ez a feltevés csak

részben igazolódott. A kutatás eredményei ugyanis egyértelműen azt mutatják, hogy a pályájukra történő felkészülést még éppen csak megkezdő fiatalok sokkal reálisabban látják a pénzügyőri hivatást, mint ahogyan én azt a vizsgálat előtt feltételeztem. Tudják, hogy a pénzügyőri hivatás egyfajta szolgálat, a közösség, a közjó, a társadalom érdekében végzett munka, amely megfelelő elkötelezettséget igényel, felelősséggel bír, kötelezettségeket támaszt a hivatás gyakorlóival szemben. Tisztában vannak azzal is, hogy egy ilyen hivatás nem csak a munkaidőben és a munkahelyen követeli meg a kifogástalan viselkedést (erkölcsi-etikai vonatkozást nem emelték ki külön), hanem a civil életükben is az elvárások szerint kell működniük. A korosztályukra általánosságban jellemző gondolkodásmódtól talán kicsit eltérően, ők életreszóló hivatásként tekintenek leendő munkájukra. Kiderült számomra az is, hogy pályaválasztásukban elsősorban nem a fizetési várakozások játszották a főszerepet, hanem olyan munkát szeretnének, amelyet szívvel-lélekkel, egy családias, összetartó közegben végezhetnek és amivel kivívhatják a társadalom tagjainak elismerését. Ez utóbbi gondolatban talán tükröződik némi romantikus vágy, vagy a valóságtól kissé elrugaszkodott elképzelés a jövőjüket, a majdani munkavégzésüket illetően.

Ami a szakirodalmi forrásokban meghatározott és a tisztjelöltek által definiált fogalmi elemek összevetését érinti, megállapítható, hogy a hivatás klasszikus kritériumai és a pénzügyőri hivatás jellegzetességei között több egyezés is található. A hivatás társadalmi szükségessége, az egész életre szóló választás, a munkahelyi és a magánéletre is kihatással bíró elvárások, a felelősség- és köteleességtudat, illetve a társadalom elismerése olyan tényezők, amelyek a korábbiakban idézett primer kutatásokban és a tisztjelöltek körében végzett vizsgálatban egyaránt fellelhetők. A tisztjelöltek válaszaiból azonban olyan fontos, hivatássá minősítő szempontok kimaradtak, mint a speciális szaktudás vagy a szakmai szervezetben való együttműködés, illetve az erkölcsi-etikai normák hangsúlyozása. Ez talán nem is annyira meglepő, hiszen még most kezdték a jövőbeni hivatásukkal való ismerkedést, a szakmai és gyakorlati tudás elsajátítását, továbbá munkatapasztalat hiányában a tőlük etikai szempontból elvárt viselkedéssel, illetve a pénzügyőröket tömörítő szakmai szervezettel kapcsolatban sem lehetnek konkrét ismereteik.

Azt gondolom, hogy ha ilyen, a jövőbeni hivatásukat ennyire reálisan megítélő, a munkájuk iránt elkötelezett, hivatástudattal bíró pályakezdő pénzügyőrök dolgoznak majd a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kötelékében, az nemcsak a munkaerő megfelelő utánpótlánpótlása, a tehetséghiány problémájának orvoslása⁴⁸⁸ és a szervezet hatékony működésének biztosítása szempontjából jelentős, hanem az adó- és vámhatóság társadalmi elismerését, presztízsét is erősítheti. Persze, ebben a már említett „pénzügyőri” képzéseknek is fontos szerepe van. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek is kiemelt feladata van abban, hogy folyamatosan fokozza a tisztjelöltek motivációját, erősítse a munkaadó szervezet iránti elkötelezettségüket, hiszen a hivatásra történő speciális felkészítésnek ez is része. De nemcsak az egyetemnek van ebben óriási felelőssége, hanem minden pénzügyőrnek, oktatónak, vezetőnek és munkatársnak egyaránt. Hiszen, a hivatásunk az, ami a pályakezdőtől a nyugdíjasig, a rendészeti járőrtól a vám- és pénzügyőri ügyintézőn át a pénzügyi nyomozóig összeköt bennünket.

---

⁴⁸⁸ vö. HOLLÓSY-VADÁSZ Gábor – SZABÓ Szilvia: Tehetségmenedzsment a közzszolgálatban. Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2. sz., 2016, pp. 138-151.

Felhasznált irodalom:

- [1] ARMSTRONG, David.: Medicine as a profession: times of change. British Medical Journal, 1990.
- [2] BABBIE, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 2008.
- [3] BARÓTI Géza: Vonzó hivatás. Fejér Megyei Hírlap, 30. évf., 6. sz., 1974.
- [4] BAUM, Hermann: Ethik sozialer Berufe. Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn, 1996.
- [5] BERÉNYI Sándor: Magyar államigazgatási jog. Különös rész. II. kötet. Ideiglenes jegyzet. ELTE ÁJTK, Budapest, 1993.
- [6] BIDDULPH, Steve: Férfilét. A modern kor csapdái. Partvonal Kiadó, Budapest, 2016.
- [7] BODA Mihály: A hivatás és a katonai hivatás története és elemei. Hadtudomány, 28. évf., 3-4. sz., 2018.
- [8] BORSZÉKI Judit: The Definition of Specific-Purpose English Language Competences Needed in Border Control and their Development Potentials I. Magyar Rendészet, 17. évf., 4. sz., 2017.
- [9] BORSZÉKI Judit: The Definition of Specific-Purpose English Language Competences Needed in Border Control and their Development Potentials II. Magyar Rendészet, 18. évf., 5. sz., 2018.
- [10] BRANDEIS, Louis D.: Business – A profession. Boston Small Maynard, 1914. Forrás: <https://louisville.edu/law/library/special-collections/the-louis-d.-brandeis-collection/business-a-profession-chapter-1> (letöltve: 2020. március 24.);
- [11] BUDA Béla: Az orvos szerepe és az orvosi viselkedés. In: Molnár László (szerk.): Orvosi szociológia. Medicina, Budapest, 1989.
- [12] CALMAN, Kenneth.: The profession of medicine. British Medical Journal, Vol. 309., 1994.
- [13] CHOPRA, Hans Raj: A könyvtáros hivatás Magyarországon. Könyvtári Figyelő, 41. évf., 2. sz., 1995.
- [14] CHRISTIÁN László: Miért bíznak a finnek a rendőrségben? Új rendészeti megoldások Finnországból. *Belügyi Szemle*, 2013/7-8. 130-142.
- [15] CIEGER András: A politikus mint hivatás a 19. században? Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010.
- [16] CSABAI Márta – BARTA Krisztina: Az orvosi identitás alakulása: orvostanhallgatók nézete az orvosi pályáról, az orvos szerepről. *Lege Artis Medicinae*, 10. évf., 7-8. sz., 2000.
- [17] CSABA Zágon – DÉZSI Zsolt – SZABÓ Andrea: Kompetenciaalapú vámügyi felsőoktatás az EU tagállamokban. In: CSABA Zágon – SZABÓ Andrea (szerk.): Közös kihívások – egykor és most. MRTT Vám- és Pénzügyőr Tagozat, Budapest, 2020. (kézirat)
- [18] CSAPÓ Csaba: A korszerű rendőrség alapjai. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X., Pécs, 2009.
- [19] CSAPÓ Csaba: Távlatos gondolkodás – a korszerű rendőrség alapja. Hadtudomány, 18. évf., 1-2. sz., 2008.

- [20] DOMBI Alice: Gondolatok az ápolói hivatásról a mintaadás tükrében. In: Helembai Kornélia (szerk.): Tanulmányok az ápolástudomány köréből. Szegedi Orvostudományi Egyetem, Szeged, 1997.
- [21] DONÁTH Péter – ROZSONDAI Zoltán – ROZSONDAI Zsolt – SZÖVÉNYI-LUX Endréné: Közszolgálat - pedagógushivatás: Rozsondai Zoltán a magyar tanítóképzésért és megújításáért. Trezor Kiadó, Budapest, 2004.
- [22] DÖBÖR András: Sajtópolitika és politikai sajtó Magyarországon (1780–1840). Gondolat Kiadó, Budapest, 2018.
- [23] ÉBERHARDT Gábor: Hogyan tovább, magyar rendőri hivatásetikai kódex? Rendőrségi Tanulmányok, 3. évf., 1. sz., 2020.
- [24] ERDŐS Ákos et al.: NAV Café - A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. Magyar Rendészet, 2020/1. pp. 149-177. DOI: [10.32577/mr.2020.1.10](https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10)
- [25] ERDŐS Ákos – MAGASVÁRI Adrienn – SZABÓ Andrea: Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából. Magyar Rendészettudományi Társaság, Budapest, 2019.
- [26] ERDŐS Ákos: A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. Új Pedagógiai Szemle, 69. évf., 1-2. sz., 2019.
- [27] FEITH Helga Judit – KOVÁCSNÉ TÓTH Ágnes – HAJAGOS Orsolya – BALÁZS Péter: Hivatáspresztízs és önértékelés. Nővér, 20. évf., 2. sz., 2007.
- [28] FEITH Helga Judit: Női szerepek és konfliktusok egészségügyi diplomás életpályákon. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem Patológiai Tudományok Doktori Iskola, Budapest, 2007.
- [29] FINSZTER Géza: Hivatás – megélhetés. Hozzászólás Mészáros Ferenc vezérőrnagy: „A pályántartás lehetőségei és feladatai a csapatoknál” című cikkéhez. Honvédségi Szemle, 40. évf., 11. sz., 1986.
- [30] FINSZTER Géza: Rendészet. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018.
- [31] FIZEL Natasa: A pedagógusprofesszió és a hazai kutatástörténeti előzmények. Pedagogiatörténeti Szemle, 3. évf., 3–4. sz., 2017. DOI: [10.22309/ptszemle.2017.3.4](https://doi.org/10.22309/ptszemle.2017.3.4)
- [32] FLEXNER, Abraham: Is social work a profession? Proceedings of the National Conference of Charities and Corrections. Chicago, The Hildmann Printing Co., 1915.
- [33] FÓNAI Mihály – BARTA Attila – GYÜRE Annamária Csilla – PÉNZES Ferenc: A joghallgatók rekrutációja és professzió-képének néhány eleme. Pro Futuro, 4. évf., 2. sz., 2014. DOI: [10.26521/profuturo/2014/2/5471](https://doi.org/10.26521/profuturo/2014/2/5471)
- [34] FÓNAI Mihály: Joghallgatók: honnan jönnek és hová tartanak? Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar – DELA Könyvkiadó Kft. Debrecen, 2014.
- [35] FÓRIZS Sándor: A sorállományhoz kapcsolódó határőr tisztképzés végnapjai. In: GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): A modernkori magyar határrendészet százöt év. Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat, 2013.
- [36] FREIDSON, Eliot: Der Ärztstand. Berufs- und wissenschaftssoziologische Durchleuchtung einer Profession. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1979.

- [37] FREIDSON, Eliot: Professionalism, the Third Logic. On the Practice of Knowledge, The University of Chicago Press, Chicago, 2001. DOI: [10.1016/s0038-0296\(03\)00043-8](https://doi.org/10.1016/s0038-0296(03)00043-8)
- [38] GECSE Gábor – VOLTER Zsolt: A rendőri hivatás etikai kódexe. In. GAÁL Gyula – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X., Pécs, 2009.
- [39] GREENWOOD, Ernest: Attributes of a Profession. Social Work, Vol. 2., No. 3., 1957.
- [40] HALMOS Károly – SZÍVÓS Erika: Doktor úr tanár úr, főszerkesztő asszony: A hivatások a köztudatban és a történetírásban. Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010.
- [41] HEGEDŰS Judit: Tanítónői karriertörténetek a dualizmus korából. Iskolakultúra, 13. évf., 2. sz., 2003.
- [42] HÉRA Gábor – LIGETI György: Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris Kiadó, Budapest, 2014.
- [43] HOLLÓSY-VADÁSZ Gábor – SZABÓ Szilvia: Tehetségmenedzsment a közszolgálatban. Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2. sz., 2016.
- [44] JOHN, Peter D.: The Predicament of the Teaching Profession and the Revival of Professional Authority: A Parsonian Perspective. In. JOHNSON, David – MACLEAN, Rupert (eds.): Teaching: Professionalization, Development and Leadership. Festschrift for Professor Eric Hoyle. Springer, Dordrecht, 2008. DOI: [10.1007/978-1-4020-8186-6_2](https://doi.org/10.1007/978-1-4020-8186-6_2)
- [45] KAPOCSI Erzsébet: Orvosi hivatás és hivatásetika a XX. – XXI. században. Ph.D. értekezés. Semmelweis Egyetem, Budapest, 2004. Forrás: http://semmelweis.hu/wp-content/phd/phd_live/vedes/export/kapocsierzsebet.d.pdf (letöltve: 2020. 01. 15.)
- [46] KEREZSI Klára – PAP András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. Magyar Rendészet, 15. évf., 4. sz., 2015.
- [47] KLEISZ Teréz: Professzionalizálódási folyamatok és stratégiák a szociális munka/közösségi munka, social work/community work fejlődéstörténetében, angol és amerikai metszetben. Tudásmenedzsment, 1. évf., 1. sz., 2000.
- [48] KOÓS Ivánné: A pszichológus szemével. Honvédségi Szemle, 35. évf., 1. sz., 1981.
- [49] KOVÁCS István: Az üzletszerű kéjelgéssel kapcsolatos rendőri visszaélések etikai vonatkozásai. Belügyi Szemle, 63. évf., 4. sz., 2015.
- [50] KOVÁCS István: Vezetési funkciók egy helyi rendvédelmi szerv életében. Ellenőrzés, mint a kiadott szabályok, és utasítások betartásának (kontroll) feladata. Államtudományi Műhelytanulmányok, 21. sz., 2017. DOI: [10.3311/ope.308](https://doi.org/10.3311/ope.308)
- [51] Forrás: <https://folyoiratok.uni-nke.hu/online-egyetemi-folyoiratok/allamtudomanyi-muhelytanulmanyok/archivum/2017> (letöltve: 2020. április 14.)
- [52] KOVÁCS István: Is the prostitution a threat/danger to a country's (national) security? Nemzetbiztonsági Szemle, V. évf., különszám, 2017.
- [53] KOZMA Judit: A szociális munka professzionalizációja a jóléti államokban. Ph.D. értekezés. ELTE BTK Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet és Továbbképző Központ, Budapest, 2002.

- [54] KOZMA Judit: A szociális munka professzionalizációja a jóléti államokban. In: NÉMEDI Dénes – SZABARI Vera (szerk.): Kötő-jelek. Budapest, 2004.
- [55] KRIZBAI János: A katonai hivatás és az önkéntes haderő értékei. *Hadtudomány*, 28. évf., 3-4. sz., 2018, pp. 127-134.
- [56] KURTÁN Sándor – ILONSZKI Gabriella: Munka, foglalkozás, hivatás : A képviselői professzionalizáció több szempontú elemzése. In: ILONSZKI Gabriella (szerk.): Amatőr és hivatásos politikusok. Képviselők Magyarországon II. Új Mandátum, Budapest, 2008.
- [57] MAGASVÁRI Adrienn: „Pénzügyőrt keresünk... De milyen legyen?” Az EU vámügyi kompetencia-keretrendszere. *Magyar Rendészet*, 16. évf., 3. sz., 2016.
- [58] MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományának jogviszonyára vonatkozó általános szabályok. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. – Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018.
- [59] MAGASVÁRI Adrienn: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerepe, szervezete, feladatai, személyi állománya. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018.
- [60] MAGOS Gergely: Kiterjedt állam – beteljesületlen álom. A magyarországi gyógyszerészet professzionalizációja. *Korall Társadalomtörténeti Folyóirat*, 11. évf., 42. sz., 2010.
- [61] MAGOS Gergely: Mérlegen a hivatások. A professzionalizációs paradigma historiográfiája. *Aetas Történettudományi Folyóirat*, 32. évf., 2. sz., 2017.
- [62] MAGYARY Zoltán: Magyar közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. sz. államában. A magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1942.
- [63] MOLNÁR Péter – CSABAI Márta – CSÖRSZ Ilona: Orvosi professzionalizáció és magatartástudomány. *Magyar Tudomány*, CIX. kötet – Új folyam, XLVIII. kötet, 11. sz., 2003.
- [64] MONOS Emil: Az orvos tudományos kutató egyénisége és hivatása. *Egészségtudomány*, 49. évf., 2. sz., 2015. Forrás: <http://egeszsegtudomany.higienikus.hu/cikk/2015-2/Monos.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.)
- [65] NAGY Gyula: A könyvtárosság mint segítő hivatás. *Könyv és Nevelés*, XVIII. évf., 4. sz., 2016. Forrás: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/konyv-es-neveles/a-konyvtarosság-mint-segítő-hivatás> (letöltve: 2020. 02. 25.)
- [66] NAGY Krisztina: Professzionalizáció- és professzió-elméletek a segítő hivatások tükrében. *Párbeszéd, Szociális munka folyóirat*, 6. évf., 1. sz., 2019. DOI: [10.29376/parbeszed/2019/1/6](https://doi.org/10.29376/parbeszed/2019/1/6)
- [67] NÁNDORI Nikolett Petra: Még mindig ugyanazok a problémák... A rendőri erkölcs statikussága a közszolgálati etika tükrében. *Magyar Rendészet*, 16. évf., 3. sz., 2016.
- [68] NAVRATIL Szonja: A jogászi hivatásrendek története Magyarországon (1868/1869–1937) ELTE Eötvös Kiadó Kft., Budapest, 2014.
- [69] NÉMETH András: A magyar középiskolai tanárképzés és szakmai professzió kialakulása a 18– 20. században. *Educatio*, 18. évf., 3. sz., 2009.

- [70] NÓBIK Attila: A pedagógiai szaksajtó és a néptanítói szakmásodás a dualizmus korában. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2019.
- [71] PÁLFINÉ SZABÓ Ilona – RASKOVICSNÉ CSERNUS Mariann: Az ápolói hivatás etikai vonatkozásai. Etikai könyv részlete. In: OLÁH András (szerk.): Az ápolástudomány tankönyve. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2012.
- [72] PARSONS, Talcott: The Professions and Social Structure. In: PARSONS, Talcott: Essays in Sociological Theory. Revised Edition. Glencoe, 1954.
- [73] PARSONS, Talcott: The professions and social structure. Social Forces, Vol. 17., No. 4., 1939.
- [74] PEKÁR Tamás: A jogi asszisztens – egy új jogász professzió? Jogelméleti Szemle, 2002/4. sz., 2002. Forrás: <http://jesz.ajk.elte.hu/pekar12.html> (letöltve: 2020. 02. 10.);
- [75] PETRÓ Csilla – STRÉHLI-KLOTZ Georgina: Személyügyi szolgáltatások a közszolgálatban. („Közszolgálati Humán Tükör 2013” résztanulmány). Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2014. Forrás: http://real.mtak.hu/34318/1/11_HR_SzemuyiSzolgaltatasok_AROP2217.pdf (letöltve: 2020. március 4.)
- [76] PICZIL Márta – PIKÓ Bettina: Az ápolás mint hivatás. Magatartástudományi elemzés. JATE Press, Szeged, 2012.
- [77] PICZIL Márta: Az ápolói hivatás magatartástudományi vizsgálata és egészségvédelme. Ph.D. értekezés. Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged, 2009. Forrás: <http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1110/1/PhD.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.);
- [78] PONGRÁCZ Alex: A jogász hivatások. A magyar jogász társadalom szociológiai jellemzői. Forrás: <https://jet.sze.hu/images/Jogszociol%20c3%b3gia/Jogszoc%20-%20A%20jog%20a1szi%20hivat%20a1sok%20P.A.%20.pdf> (letöltve: 2020. 02. 10.)
- [79] REED, Ralph R. – EVANS, Daryl: The Deprofessionalization of Medicine. Causes, Effects and Responses. JAMA, Vol. 258., No. 22., 1987. DOI: [10.1001/jama.1987.03400220079041](https://doi.org/10.1001/jama.1987.03400220079041)
- [80] RÉVÉSZ Judit: A tanítás mint értelmiségi hivatás. Tanulmány a pedagógusok kollektív mobilitási esélyeiről. Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, Budapest, 2018.
- [81] RIXER Ádám: A jogászképzésről és a jogász létről. In: GERENCSÉR Balázs – TAKÁCS Péter (szerk.): Ratio Legis – Ratio Iuris. Ünnepi Tanulmányok Tamás András tiszteletére 70. születésnapja alkalmából. Szent István Társulat, Budapest, 2011.
- [82] SIMON Katalin: Mesterségből hivatás. Sebészmesterek és orvosdoktorok Magyarországon az egységes orvosi képzés bevezetéséig. Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010.
- [83] SIPOS Balázs Áron: Az újságírói hivatás a két háború között Magyarországon. In: PÖLÖSKEI Ferenc – STEMLER Gyula (szerk.): Múltból a jövőbe. Tanulmányok. ELTE BTK Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék, Budapest, 1997.
- [84] SZABÓ Andrea: A pénzügyőri képzésektől az adóigazgatási szakirányig. Belügyi Szemle, 66. évf., 11. sz., 2018.

- [85] SZABÓ Andrea: A tisztjelölti jogállás sajátosságai. In: ERDŐS Ákos (szerk.): Integrált pénzügyőri ismeretek I. – Kezdő pénzügyőrök kézikönyve. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata, Budapest, 2018.
- [86] SZABÓ Andrea: Egy új „státusú” központi hivatal rendvédelmi feladatai. In: DEÁK József (szerk.): A toll sokszor erősebb, mint a kard: rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2016.
- [87] SZABÓ Andrea: Sub pondere crescit palma, avagy a pénzügyőr tisztjelölt erőpróbája. In: DOBÁK Imre – HAUTZINGER Zoltán (szerk.): Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére. Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft., Budapest, 2018.
- [88] SZABÓ Andrea – CSABA Zágón – DEÁK József: Uniós elismerést kapott az NKE vám- és pénzügyőri képzése. Forrás: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/01/20/unios-elismerest-kapott-az-nke-vam-es-penzugyori-kepzes?fbclid=IwAR1nj2Ik8Cn9a7cYjoigElbgTPKFOt40opeRTJvRjXacpSYqeQoAjDJSzEk> (letöltve: 2020. március 31.)
- [89] SZABÓ János: A tiszt hivatás, mint értékrend és életforma. In: TÓTH Csaba (főszerk.): A tiszt – szolgálat és hivatás. HVK Humán Főcsoportfőnökség, Budapest, 1998.
- [90] SZABÓ Szilvia: Competency management in the HR management of Public Service. Hadtudományi Szemle, IX. évf., 2. sz., 2016.
- [91] TAMÁS András: A közigazgatási jog elmélete. Szent István Társulat, Budapest, 2005.
- [92] TÓFALVY Tamás: „A nyomtatott sajtó már nem pálya”. Újságírói professzionalizáció és szakmai önkép a magyar online média kialakulásának időszakában (1995-1999). Médiakutató: Médiaelméleti Folyóirat, 3-4. sz., 2016.
- [93] TOKÁR Laura Gréta: Jogászképzés és jogász professzió Németországban. Comparative Law Working Papers, Vol. 2, No. 1., 2018. Forrás: http://www.oji.u-szeged.hu/web2/images/stories/tokar_nemetszag.pdf (letöltve: 2020. 02. 10.)
- [94] UTASI Ágnes (szerk.): Ügyvédek a gyorsuló időben (1998-2015). Belvedere, Szeged, 2016. DOI: [10.14232/belvbook.2016.58526](https://doi.org/10.14232/belvbook.2016.58526)
- [95] VALCSICSÁK Imre: Rendészeti (szakmai) etika. Nemzeti Közszolgálati Tankönyv Kiadó Zrt, Budapest, 2013;
- [96] VARGA Katalin: Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2014.
- [97] WEBER, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1995.
- [98] WILENSKY, Harold L.: Minden szakma hivatás? Korall Társadalomtörténeti Folyóirat, 11. évf., 42. sz., 2010.
- [99] ZAGYVA Edit – PIKÓ Bettina: A gyógyszer mint szimbólum. A gyógyszerész hivatás magatartástudományi szempontjai. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika, 4. évf., 3. sz., 2003.

Lektor:
Szakács Gábor Dr. CSc. ny. egyetemi docens